

ประเทศไทย: ยุติการดำเนินคดีหมิ่นประมาททางอาญาต่อสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสและผู้สื่อข่าว

การพิจารณาคดีหมิ่นประมาททางอาญาจะเริ่มขึ้นในวันนี้

(กรุงเทพฯ 21 พฤษภาคม 2561) ทางกรไทยและบริษัททุ่งคำ จำกัด ซึ่งประกอบกิจการเหมืองทองคำ ควรถอนฟ้องคดีหมิ่นประมาททางอาญาโดยทันที ต่อองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส) และผู้สื่อข่าวชาวไทย พอร์ตีฟายไรต์กล่าวในวันนี้ ศาลอาญามีกำหนดเริ่มการพิจารณาคดีอีกครั้งต่อสำนักข่าวและผู้สื่อข่าว หลังศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้กลับคำตัดสินเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2561 โดยก่อนหน้านี้ศาลชั้นต้นได้พิจารณายกคำร้องในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง

“เสรีภาพของสื่อในประเทศไทยกำลังถูกคุกคาม ผู้สื่อข่าวยังคงถูกโจมตีเพียงเพราะการทำหน้าที่ของตน” เอมีสมิธ (Amy Smith) ผู้อำนวยการบริหารพอร์ตีฟายไรต์กล่าว “คดีนี้จะเปิดสิทธิขั้นพื้นฐานและส่งผลกระทบต่อเสรีภาพการรายงานข่าวของสื่อ ในประเด็นที่เป็นข้อกังวลของสาธารณะในประเทศไทย ก่อนหน้านี้ศาลพิจารณาคดีต้องแล้วที่ไม่รับฟ้องคดีนี้”

เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2558 บริษัททุ่งคำ จำกัด ซึ่งมีกิจการเหมืองแร่ในจังหวัดเลยที่ยังมีข้อกังขา ได้ฟ้องคดีต่อสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสและผู้สื่อข่าวสี่คนในขณะนั้น รวมทั้งนางสาววิโรดา แซ่ลิ้ม นายสมชัย สุวรรณบรรณ นายก่อเขต จันทเลิศลักษณ์ และนายโยธิน สิทธิบดีกุล โดยกล่าวหาว่า เป็นการละเมิดมาตรา 326 และ 328 ของประมวลกฎหมายอาญา และมาตรา 14 และ 16 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และกฎหมายอื่น ๆ

การฟ้องคดีนี้เป็นผลมาจากคลิปข่าวของนักข่าวพลเมือง ซึ่งจัดทำขึ้นระหว่างการเข้าค่ายเยาวชน ทั้งนี้เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ในคลิปดังกล่าว เด็กนักเรียนหญิงอายุ 15 ปี จากหมู่บ้านใกล้เคียงกับเหมืองของบริษัท ทุ่งคำ จำกัด กล่าวหาว่าหมู่บ้านในบริเวณนั้น “ได้รับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากอุตสาหกรรมเหมืองทองคำ” **บริษัท ทุ่งคำ จำกัดได้ฟ้องคดีต่อเด็กนักเรียนหญิง** รวมทั้งสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสและผู้สื่อข่าวของสถานีเนื่องจากรายงานข่าวขึ้นนี้

ในการฟ้องคดีต่อสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสและผู้สื่อข่าวของสถานี ทางบริษัทได้เรียกค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน 50 ล้านบาท เนื่องจากการเสียชื่อเสียงของตน และให้เพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสเป็นเวลาห้าปี

เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2559 ศาลอาญาที่กรุงเทพฯ ยกคำร้องของโจทก์ต่อสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสและผู้สื่อข่าวของสถานี โดยเห็นว่าคดีไม่มีมูล เนื่องจากสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสและผู้สื่อข่าวของสถานีปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นมืออาชีพ และใช้ข้อมูลจากแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือ รวมทั้งผลการสำรวจของหน่วยงานของรัฐและของชาวบ้านในท้องถิ่น

ในวันที่ 20 มีนาคม 2561 ศาลอุทธรณ์ไม่เห็นชอบกับคำพิพากษาก่อนหน้านี้ และระบุว่าไม่มีพยานหลักฐานมากเพียงพอในการดำเนินคดีตามมาตรา 326 และ 328 ของประมวลกฎหมายอาญา ยกเว้นการดำเนินคดีตามมาตรา 14 และ 16 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550

หากถูกตัดสินว่ามีความผิด จำเลยยังอาจได้รับโทษจำคุกสองปี และปรับไม่เกิน 200,000 บาท

บริษัท ทุ่งคำ จำกัดได้ฟ้องคดีอาญาและแพ่งอย่างน้อย 19 คดีต่อชาวบ้านจังหวัดเลย 33 คน รวมทั้งสมาชิกของกลุ่มคนรักบ้านเกิด องค์การสิ่งแวดล้อมระดับชุมชนที่ประท้วงต่อต้านเหมืองทองคำในช่วงแปดปีที่ผ่านมา ทางบริษัทได้ฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายรวมกันทั้งหมด 320 ล้านบาท

เสรีภาพในการแสดงออกและเสรีภาพสื่อได้รับการคุ้มครองตามมาตรา 34 และ 35 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 และข้อ 19 ของ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights-ICCPR) ซึ่งไทยเป็นรัฐภาคี ตามกฎหมายระหว่างประเทศ การจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกอาจกระทำได้ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น ต้องได้สัดส่วน และจำเป็นเพื่อบรรลุ

เป้าหมายที่ขอขบวน การกำหนดโทษจำคุกในคดีหมิ่นประมาทถือเป็นการลงโทษที่ไม่ได้สัดส่วน เป็นการละเมิดสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก

เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามพันธกรณีตามกฎหมายนี้ ทางกรรมาธิการไทยควรลดการเอาผิดทางอาญา ถอนฟ้องคดีอาญาต่อผู้ซึ่งใช้สิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออกของตนอย่างชอบธรรม และดำเนินการเพื่อป้องกันไม่ให้องค์กรธุรกิจใช้ประโยชน์จากกฎหมายนี้อย่างมิชอบและปฏิบัติมิชอบต่อชุมชน ฟอรัลไฟว์ไรต์กล่าว

"ระบบยุติธรรมของไทยควรส่งสัญญาณที่หนักแน่นอีกครั้งให้กับภาคธุรกิจว่า การพยายามข่มขู่และคุกคามผู้สื่อข่าวและนักปกป้องสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องเปล่าประโยชน์" เอมี สมิธกล่าว "ทางการควรยุติการดำเนินคดีอาญาใดๆ โดยพลการและไม่เหมาะสมต่อผู้สื่อข่าวและนักปกป้องสิทธิมนุษยชน"